

УДК 668.1

СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

М. В. Мисливець

студентка 4 курсу, групи Ф-4Інтегр,
навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і права
Науковий керівник – ст. викладач А. А. Подлевський

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Досліджено розвиток страхового ринку в Україні, визначено основні проблеми та запропоновано заходи щодо його ефективного розвитку.

Ключові слова: страхування, страховий ринок, страхова компанія.

Исследовано развитие страхового рынка в Украине, определены основные проблемы и предложены меры по его эффективного развития.

Ключевые слова: страхование, страховой рынок, страховая компания.

Investigates the development of the insurance market in Ukraine, defined main problems and proposed arrangements for its effective development.

Keywords: insurance, insurance market, insurance company.

Зараз Україна переживає дуже складний період свого становлення, яке супроводжується глибокими фінансово-економічними, політичними, соціальними, екологічними й психологічними проблемами.

Не викликає сумніву той факт, що фундаментом сталого економічного зростання та забезпечення суспільного добробуту є досягнення макрофінансової стабілізації, а головною передумовою соціально-економічного розвитку є збалансованість державних фінансів, ефективне функціонування фінансового ринку та стабільність національної грошової одиниці [1].

Без сумніву, інститут страхування займає важливе місце в системі фінансових механізмів захисту суспільства від несприятливих подій, будучи однією з найважливіших частин економічної інфраструктури країни.

Постановка проблеми. Перехід до ринкових відносин національної економіки значно збільшив ступінь ризику для організацій і населення, а також стимулював появу нових ризиків, які є притаманними ринковій економіці. Проте існуюча потреба в страхуванні здебільшого не реалізується і залишається у якості незадоволеного потенційного попиту. Рівень проникнення страхових послуг в економіку країни і життя громадян все ще незначний, при цьому на сьогодні страховими гарантіями покрита дуже мала частка потенційних ризиків.

Актуальність проблеми розвитку страхового ринку обумовлено необхідністю розробки ефективної стратегічної політики щодо забезпечення страхової діяльності в Україні.

Метою статті є аналіз сучасного стану страхового ринку України протягом 2010 – 2013 рр. та впливу наслідків виявлених тенденцій на ставлення до страховиків з боку страхувальників. Об'єктом дослідження є страховий ринок України, а предметом – тенденції його розвитку та проблема довіри до страховиків.

Аналіз останніх публікацій. Вивченням проблем і перспектив розвитку вітчизняного страхового ринку займалися такі вчені як, В. Базилевич, В. Фурман, Л. Позднякова,

О. Мухіна, Л. Гутко та інші. Але, у зв'язку із змінами, що відбуваються в економіці України, дослідження проблем, що стримують розвиток страхового ринку, набуло ще більшої актуальності.

Виклад основного матеріалу. Ринкова трансформація економіки зумовлює підвищення ролі страхового ринку, визначає необхідність створення дієвої системи страхового захисту з метою забезпечення стабільності розвитку та ефективності економічних відносин, підвищення рівня життя населення, соціальної стабілізації.

Страховий ринок – особлива сфера грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга – страховий захист, формується пропозиція і попит на неї [2].

Учасниками страхового ринку є страхувальники, застраховані, вигодонабувачі, страховики, перестраховики, товариства взаємного страхування, страхові та перестрахові брокери, страхові агенти, актуарії, аварійні комісари, а також професійні об'єднання страховиків, страхових посередників та інших учасників страхового ринку [3].

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг можна стверджувати, що загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2013 становила 407, у тому числі СК "life" – 62 компанії, СК "non-life" – 345 компанії, (станом на 31.12.2012 – 414 компанії, у тому числі СК "life" – 62 компанії, СК "non-life" – 352 компанії). Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків [5]. Нижче представлена діаграма кількості страхових компаній в Україні за останні роки (рис. 1).

Динаміка кількості страхових компаній за 2010-2013 рр.

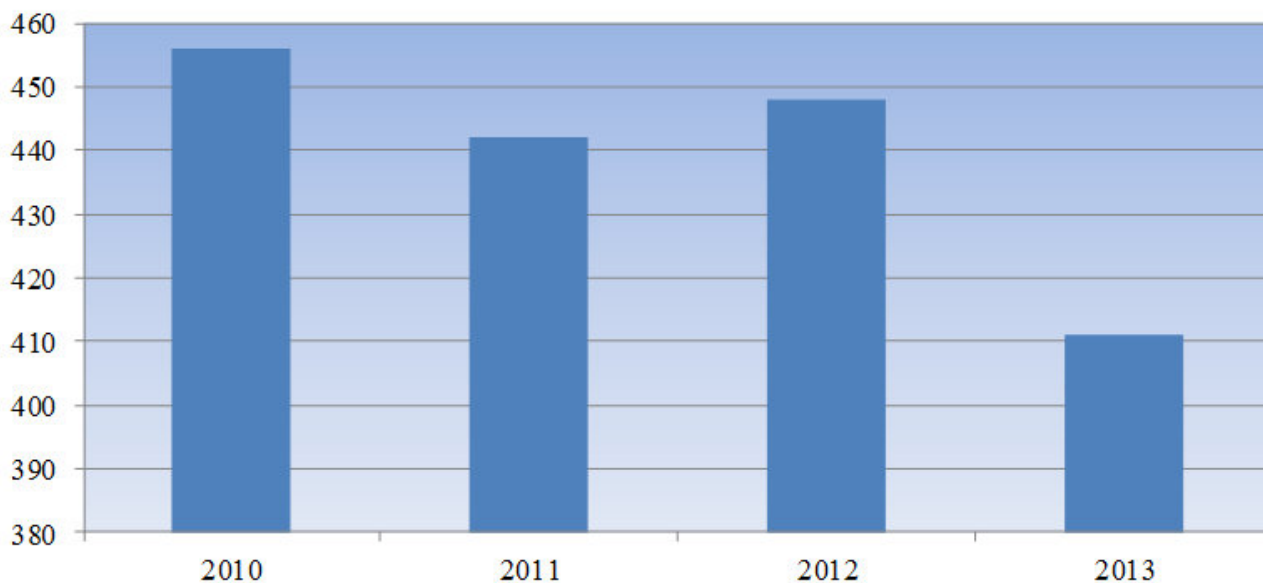

Рис 1. Динаміка кількості страхових компаній в Україні

Дослідивши динаміку, можна сказати, що існує негативна тенденція до зменшення страхових компаній у 2013 році (411 компаній), а найбільша кількість зареєстрованих страхових компаній була у 2010р.(456 компаній).

Доцільно також розглянути структуру страхових резервів, сформованих страховиками України. Варто зазначити, що протягом останніх років спостерігаються тенденції динамічного зростання величини сформованих страхових резервів і збільшення інвестицій страховиками (таблиця).

Динаміка страхових резервів за 2010-2013рр.

Страхові резерви, млн. грн.	Роки			
	2010	2011	2012	2013
Обсяг сформованих страхових резервів	11 371,8	11 179,3	12 577,6	14 435,7
- резерви зі страхування життя	2185,2	2 663,8	3 222,6	3 845,8
- технічні резерви	9 186,6	8 515,5	9 355,0	10 589,9

Серед основних проблем ринку страхування необхідно відмітити наступні: низький рівень капіталізації страхових компаній; недосконалість законодавчої бази; низькі реальні доходи населення; недовіра населення до національних страховиків; недостатня розвиненість інформаційної мережі, підготовки кадрів та фінансової системи загалом [4].

Для удосконалення та подальшого ефективного розвитку страхового ринку України необхідно здійснити ряд першочергових заходів:

1. Прийняття Закону України «Про страхування» у новій редакції
2. Визначення стратегічних орієнтирів розвитку страхового ринку
3. Внесення змін до Податкового кодексу щодо переходу на оподаткування прибутку
4. Установлення вимог до платоспроможності на основі оцінки ризиків та якості активів страховика
5. Установлення вимог до системи управління, розкриття інформації страховиками та аудиторських висновків, посилення ролі та відповідальності актуаріїв
6. Прийняття Закону України «Про Фонд гарантування страхових виплат за договорами страхування життя»
7. Врегулювання питання комісійної винагороди за обов'язковими видами страхування
8. Прийняття порядку реєстрації агентів, які здійснюють укладання договорів з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВВНТЗ), та встановлення кваліфікаційних вимог
9. Перегляд умов ліцензування, в т. ч. розширення підстав для тимчасового зупинення та анулювання ліцензії [5].

Висновки. Страховий ринок є надзвичайно складною багаторівневою системою, яку утворює низка взаємопов'язаних і взаємообумовлених підсистем: страхових продуктів, тарифів, організації продажу і формування попиту, інфраструктури тощо. Аналіз сучасного стану, тенденцій і проблем розвитку вітчизняного страхового ринку свідчить про певні здобутки та численні недоліки, притаманні функціонуванню як окремих страхових компаній, так і всієї системи страхування. Розвиток страхового ринку стримує дія наступних факторів: відсутність державної політики розвитку як економіки в цілому, так і програми розвитку ринків фінансових послуг, неузгодженість господарського і страхового законодавства, недосконалість податкового законодавства, нестабільність фінансового середовища господарюючих суб'єктів і населення, слабкість стимулів у розвитку страхування.

1. Козьменко О. В. Страхування і страховий ринок: термінологія, законодавство і динаміка розвитку / О. В. Козьменко. – Суми : Ділові перспективи, 2006. – 68 с.
2. Воробйов Ю. Н. Страхування в Україні: тенденції й особистості розвитку / Ю. Н. Воробйов, С. І. Воробйова, В. В. Ворошило // Економіка и управление. - 2006. - № 2-3. - С. 20-25.
3. Павлюченко Т. Інвестори грядут // Фінанси для всіх. - 2006. - №7. - С. 6.
4. Вовчак О. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України / О. Вовчак // Світ фінансів. – 2007.- №1.- с.107-115.
5. Офіційний сайт Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/>.